

Datum: 24.03.2016
Medij: NIN
Rubrika: Društvo
Autori: MARKO LOVRIĆ DRAGANA NIKOLETIĆ
Teme: Tomislav Nikolić

Напомена:
Површина: 2817
Тираж: 26000

Naslov: Peru i pare i savest

Strana: 1,20,21,22,23,24

Datum: 24.03.2016
Medij: NIN
Rubrika: Društvo
Autori: MARKO LOVRIĆ DRAGANA NIKOLETIĆ
Teme: Tomislav Nikolić

Napomena:
Površina: 2817
Tiraž: 26000

Naslov: Peru i pare i savest

Strana: 1,20,21,22,23,24

ЗАШТО ПОЛИТИЧАРИ ГРАДЕ ЦРКВЕ

Перу и паре и савест

Кад су политичари ктитори, то није само чин вере и добротинства, него се у финансијско-правној магли црквеног задужбинарства често нађе места и за овоземаљске страсти

20 НИН/24/03/2016.

ВЛАДИМИР ЖИВОЈИНОВИЋ, СЛАВИША МИЛЕНКОВИЋ

Еври, швајцарска банка и камата нису кључне речи које би човек очекивао у тексту о ктиторству, али извор НИН-а из клира их је користио да опише како углавном ничу цркве по Србији.

„Обично фирма, институција или појединац уплате на рачун епархије средства на име, рецимо, социјалне помоћи или помоћи Косову, која су већа од коштања храма. Онда нешто задржи надлежно свештено лице, које све то претвори у евре и да у швајцарску банку под камату. Нешто иде за изградњу, а Цркви се после четрдесет пет дана враћа ПДВ од, ваљда, 20 одсто, од чега четири одсто иде Патријаршији. Осим тога, са извођачима се договори двадесет до тридесет одсто већа цена, па се и та разлика дели.“

Милан Антонијевић, председник Комитета правника за људска права, подсећа да привредни криминал увек тражи могућности да буде на ивици закона, у сивој зони, али и да је малопређашњи опис црн да црњи не може не бити. „Реч је о новцу који је директно избачен из буџета Србије и о људима који су остварили приход од кривичних дела.“

Антонијевић је у параболу нашег извора о спасавању душе на прву лопту нашао прање новца, проневеру, превару, злоупотребу овлашћења одговорног лица, злоупотребу овлашћења у привреди, а пошто за добра дела ваља наградити, Црква има и одликовања.

„Зауврат, патријарх Иринеј ктиторе одликује Орденом Светог Саве првог, другог или трећег реда и многим другим, што зависи од тога колико је новца поклоњено. Након великог освећења храма, заслужном

Братислав Гашић: шта ми је било на души? Када ви будете толики добротвор и донатор као ја, знаћете шта ми је било на души. Где сте били када сам поклонио станове сиромашној деци?

грађанину се додељује орден, који је претходно Светом синоду платио 450 евра“, додаје извор НИН-а, који је спреман да поучну причу о савременом српском задужбинарству потврди фотографијама и видео-записом.

Српска православна црква нема централни списак задужбина, већ би свака од тридесет пет епархија требало да има свој попис. Немају их све, а у Епархији шумадијској, са седиштем у Крагујевцу, за НИН кажу да је код њих од 1990. подигнуто девет цркава чији су ктитори приватна лица, а још се три такве граде. Међу ктиторима су и имена позната јавности. Храм Светог Јоаникија у Орашцу породична је задужбина Оливере Карић

На путу ка будућем храму председника Томислава Николића мимоишли смо се са два полицијска џипа и још једном патролом приде

Недељковић, сестре Богољуба Карића. Драган Марковић Палма подиже Храм Светог Јована Крститеља у Кончареву, а задужбина председника Србије Томислава Николића биће Храм Светог великомученика Димитрија у Бајчетини. На питања НИН-а, Драган Марковић је одговорио да цркву у Кончареву, са шест крстова, прави искључиво сопственим средствима и средствима синовљеве фирме. Црква је, каже, „релативно скромна“. Мада „црква никад није скупа“, трудио се да буде економичан, али ће храм бити осликан. Занимљивост осликавања јесте да је оно – према већ поменутом извору – далеко скупље од градње цркве.

„Цена објекта је много мања него израда мозаика, који кошта од хиљаду до пет хиљада евра за руке по квадратном метру и око хиљаду евра за камен – с тим што племенити камен стаје много више – а живопис фресака кошта десет хиљада евра по квадрату само за руке. Репер вам је Саборни храм у Крагујевцу, који је само за руке коштао милион марака.“

Да такав новац кроз све руке прође чист као суза грешнога, то би у Србији било чудо у рангу Мојсијевог цепања Црвеног мора, али сваки ктитор кога је НИН позвао тврди да је баш њихов случај такав. Да је све ишло легално, преко црквених одбора и тендера, од грубих радова до завршног украшавања. Фрескописце или мозаичаре, објашњава Епархија

ДРУШТВО

шумадијска, предлажу ктитори, а за избор и православни дух фресака и мозаика задужен је надлежни епископ. Драган Марковић није искористио право да предложи фрескописца – „У то се не разумем јер нисам политичар опште праксе“ – као ни још једно интересантно ктиторско право. А ктитор има право да у задужбини буде насликан, помињан на богослужењима и напослетку у њој сахрањен.

„Ктитор има право да буде насликан са црквом коју подиже. Композиција представља молитвену наду ктитора у спасење, при чему је храм који приноси Христу, посредовањем Пресвете Богородице и светитеља коме је храм посвећен, залог његове наде, односно сведочанство његове вере“, објашњава Епархија шумадијска.

Кoliko би заузимање светитеља, Богородице и Христа било корисно души политичара, нема потребе образлагати, али у епархији подсећају да ктитор, макар и малан, није светитељ пред којим се треба молити, што је такође добра политичка порука, ако и ненамерна. Драган Марковић баш због тога није прихватио да у својој богомољи буде насликан, иако је шумадијски владика Јован на томе инсистирао. „Не мислим да сам светац“, вели Марковић за НИН, али тврди да су све трансакције транспарентне јер би инспекција прво њему, као политичару, тражила порекло имовине. Храмове гради зато што је „боље зидати њих него виле на Дедињу“, а и као противтежу рушењу цркава на Косову. Додаје и да је у околини Јагодине током дванаест година његове власти уз помоћ буџетских средстава општине подигнуто неколико цркава на захтев црквених одбора („у којима су проверени, честити људи“).

Храм рођења Пресвете Богородице у Качулицама, селу покрај Чачка, показао нам је његов парох, предузетљиви јереј Богољуб Симеуновић. Није осликан – „биће, ако бог да“ – а градио се од тридесетих година прошлог века. Подигли су га мештани и министар Велимир Илић, а био је, каже парох, потребан јер је дана наше

Борислав Пелевић: земљиште за цркву дала су ми двојица мештана, а градњу сам финансирао кредитом

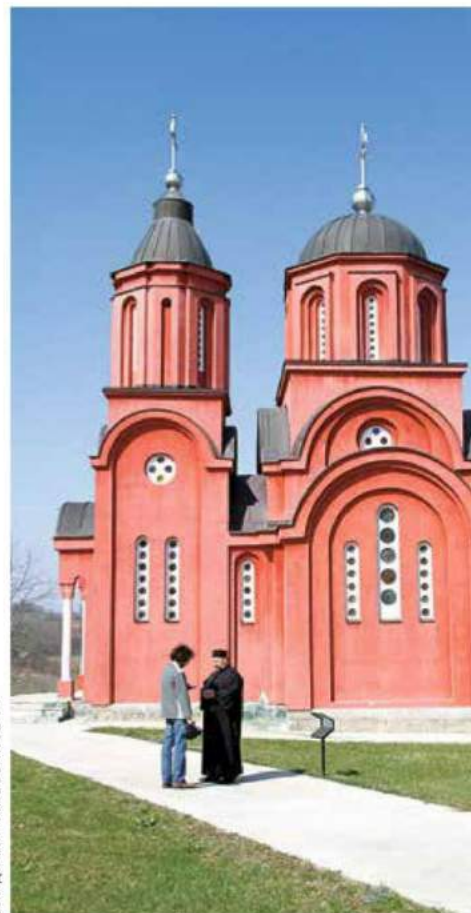
НЕВОЈША РАУС

ЕМИЛ ЧОНКИЋ

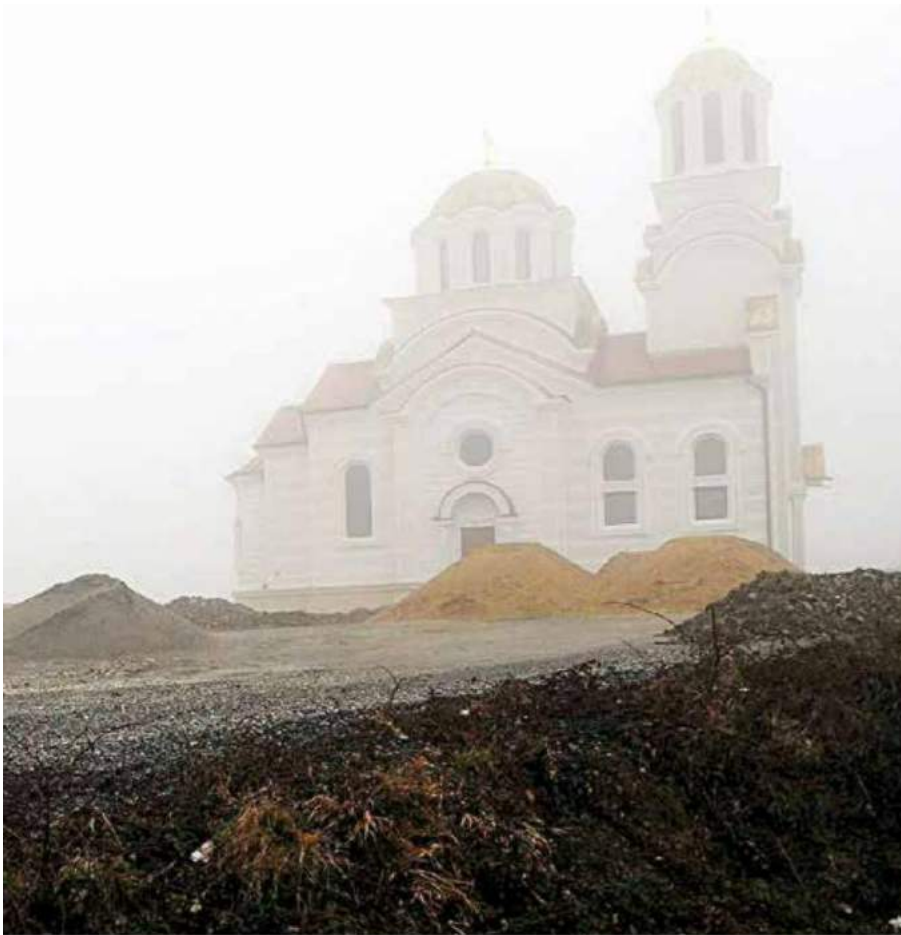

ПРОМО

ВЛАДИМИР ЖИВОЈИНОВИЋ

НЕБОЈША РАУС

Томислав Николић: уврстио се у ред владара које ће поколења памтити, рекао је владика шумадијски Јован, који је освештао темеље Николићеве цркве

ВЕСНА ЛАЛИЋ

Велимир Илић: као човек привржен вери, подигао сам осам цркава, у сваком већем селу око Чачка, и многе обновио. Немам хоби, али целог живота градим цркве

НЕБОЈША МАРКОВИЋ

Ктитор има право да у задужбини буде насликан, помињан на богослужењима и напослетку у њој сахрањен

АНИТА МИТРОВИЋ

Драган Марковић Палма: храмове градим зато што је боље зидати њих него vile на Дедињу, а и као противтежу рушењу цркава на Косову

посете на служби имао седамдесет шест верника. Сам Велимир Илић, пак, за НИН подвлачи да цркве ве-ома много коштају, па се зато и дуго зидају.

Илић је, иначе, политичар са највећим бројем одликовања СПЦ. „Мала су Вељина прса да приме сва одликовања која је заслужио“, рекао је патријарх Иринеј када му је доделио Орден Светог Стефана Првовенчаног. Иако многи чачански свештеници негодују што он добија ордење „као да је из свог цепа давао паре за изградњу храмова“.

Ипак Веља Илић сматра да му одликовања припадају јер, како каже: „Као човек привржен вери, подигао сам осам цркава, у сваком већем селу око Чачка, и многе обновио. Немам хоби, али целог живота градим цркве. Део средстава сам издвајао сам, део је скупљен донацијом мештана, али је део добијан и од Владе, кад је било пара. У време када није било Министарства вера, новац је ишао из Министарства за капиталне инвестиције.“

Капиталном инвестицијом у душу чини се и будућа Црква Светог Јована Крститеља, коју је на крушевачком брду Багдала подигао бивши министар одбране Братислав Гашић. У њој се још не служи, али је осветлана и скоро спремна за вернике. На спомен-плакети крај главних црквених врата Братислав Гашић и његов „брат, родитељи и чланови породице“ налазе се у друштву „Светог пророка, претече и крститеља Господњег Јована“, при дну се нашло места и за патријарха Иринеја, око цркве су рефлектори, а недалеко од ње је табла са подацима о извођачима и инвеститорима; као на сваком градилишту, али величина слова у презимену ктитора не оставља сумњу да Гашић заостаје за Марковићем у хришћанској скромности. Црква није осликана, али оближња капела јесте, а у њој је, међу уобичајеним јунацима фресака, и фигура са оделом, краватом и ципелама, која тренутно нема лице, али ће очито постати Братислав Гашић. Бивши министар нам је прво тражио да питања о градњи проследимо информативној служби СНС, а на опаску да та служба не може да зна шта му је било на души када је почео да гради цркву, одговорио је: „Шта ми је било на души? Када ви будете

Цена објекта је много мања него израда мозаика, који кошта од хиљаду до пет хиљада евра за руке по квадратном метру

толики добротвор и донатор као ја, знаћете шта ми је било на души. Где сте били када сам поклонио станове сиромашној деци?“

Ову хвалисавост доброделништвом није могуће доживети у Бајчетини, родном месту Томислава Николића, где председник подиже Храм Светог великомученика Димитрија. Извор нас је упозорио да је црква „опкољена полицијом и да не може да јој се приђе“, а на путу ка будућем храму мимоишли смо се са два полицијска ципа и још једном патролом приде. Председнику или његовом тиму толико је, чини се, стало да његово добротворство – црква, асфалтиран пут и свеже офарбане бандере које га уоквирују – за сада остане у тајности надморске висине Бајчетине (809 метара), да су се побринули и да крај цркве пободу знак који без

Заслужни за цркву: Свети Јован Крститељ и Братислав Гашић

икаквог разумног разлога забрањује фотографисање. Забавна прича, а таква је и она о цркви коју је на Тари подигао народни посланик Борислав Пелевић. Пелевић каже да су земљиште за цркву дала двојица мештана (земљиште за Марковићеву цркву је сеоско, за Гашићеву и Илићеву је црквено, док за Николићеву у Епархији шумадијској кажу да је његово приватно) а да је градњу финансирао кредитом.

Занимљивост је Пелевићева тврдња да је цркву градио од црног бора старог петсто или шестсто година, што је добио од Националног парка „Тара“, и што би требало да јој дараје двехиљадегодишњи живот. Милица Томић, помоћник директора за заштиту и развој ЈП Национални парк „Тара“, потврђује да је црква изграђена у духу традиционалног градитељства краја у којем се налази и да је предузете доносило грађу, али вели и следеће:

„Што се тиче старости борове, није тачна изјава господина Пелевића да су борови стари петсто или шестсто година. Борова грађа дата је из редовног плана производње, из одељења где је дозвољена сеча као део санитарне мере, односно уклањања опожарених стабала у одељењу које је 2007. године било захваћено пожаром, на локацији Алуга.“

Уистину, није битно од чега је црква грађена, служити се може и у палатама и у брвнарама, али та ситница добро илуструје маглу која обавија савремено српско задужбинарство. А како примећује Милан Антонијевић, ако и овакве активности – као што тврди извор НИН-а – бивају злоупотребљене, није чудо што се све више људи куње да више неће да учествује у хуманитарним и сличним акцијама.

„Задужбинарство треба да се врати, на пола фасада предратног Београда видите да су задужбине за образовање младих, за образовање одређених струка, за све што је Србији било потребно почетком прошлог века. И сваки фингиран правни посао баца сенку на ту традицију.“

У међувремену, треба скренути пажњу и на то да нам је Епархија шумадијска нагласила да сама градња храма не значи да ће ономе ко храм гради само због тога бити опроштени греси.

МАРКО ЛОВРИЋ
ДРАГАНА НИКОЛЕТИЋ